

Ledarskapets betydelse för en inkluderande skolkultur

Syfte

- Syftet med denna studie är att undersöka om rektorer, i ett antal skolor, har en inkluderande inställning och om detta synsätt är förankrat hos skolans pedagoger, så att det blir synligt i pedagogernas förhållningssätt genom att visa sig i diskussioner kring barn i behov av särskilt stöd och i åtgärdsprogram

Tidigare Forskning

- Ledarskap i framgångsrika skolor
- Ledarskapets betydelse för barn i behov av särskilt stöd
- Kommunikation en framgångsfaktor?
- Inkludering/integrering
- Språkets betydelse

Definition

- Inkludering innebär att skolan ska vara organiserad utifrån att barn är olika
- Integrering innebär att barn som definierats som "avvikande" ska anpassas till en helhet som från början inte är organiserad utifrån ett faktum att barn är och har rätt att vara olika

(Nilholm, 2006)

Metod

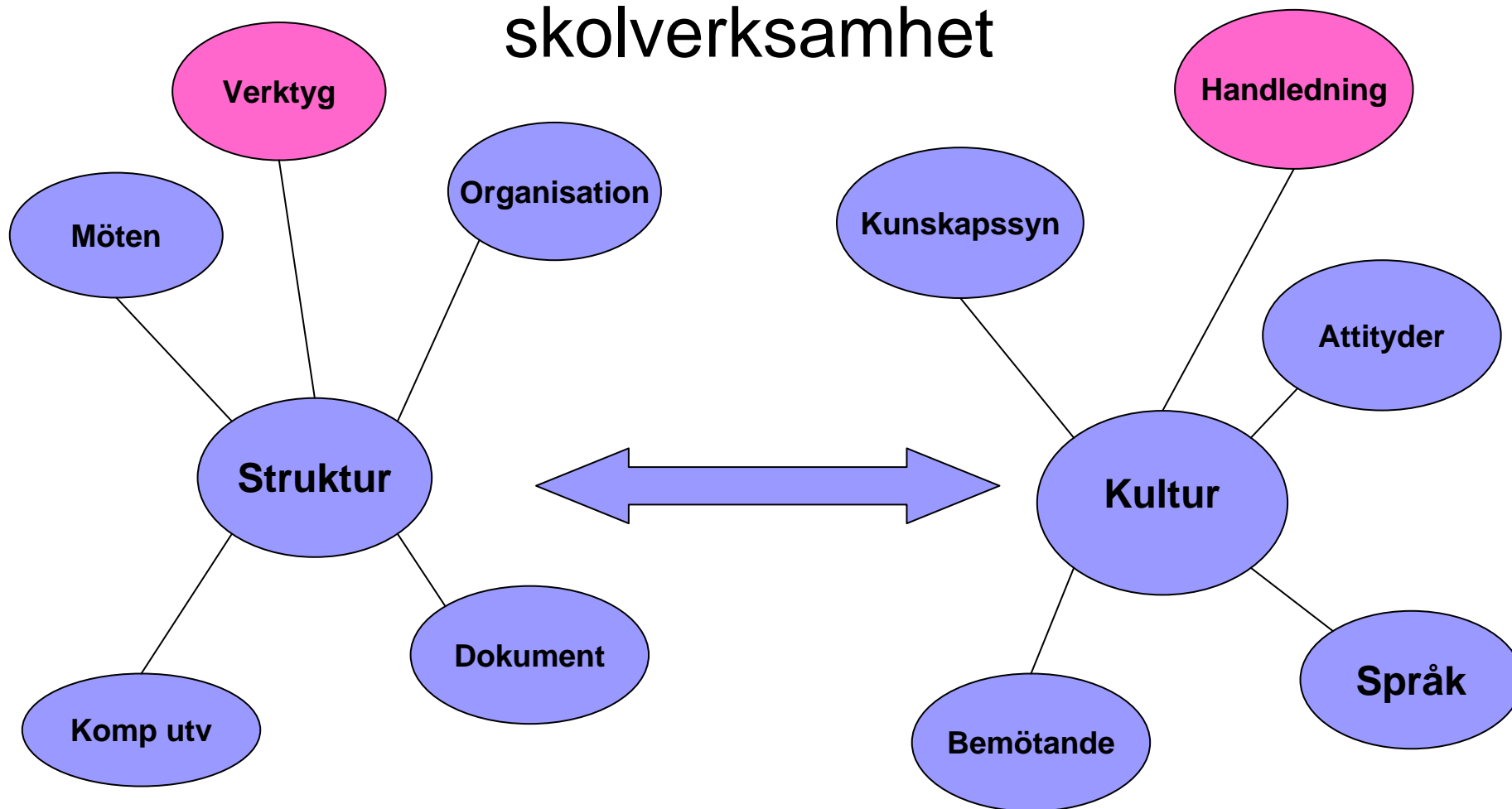
- Intervjuer med fem rektorer
- Fokusgrupper på de fem skolorna
- Analys av åtgärdsprogram

Resultat

- Fyra rektorer uttrycker en inkluderande inställning, en rektor en integrerande
- Fokusgruppernas inställning sammanfaller med respektive rektor
- Åtgärdsprogrammen är inriktade på individen och åtgärdena handlar om eleven, sällan miljö, bemötande och arbetssätt

En tankemodell kring utvecklingsarbete i skolverksamhet

Organisation

- Förändringar gjorda för att bättre tillgodose alla barns behov
- Arbetslag med olika yrkesgrupper
- Förlängd arm – arbetslagsledare
- Elevhälsoteam
- Delaktighet i förändringar

Citat från rektorer....

- ”Sedan tre år har vi organiserat efter barnens behov/.../ Eleverna når resultat som lärarna säger att de aldrig varit med om tidigare i traditionell undervisning”
- ”Man måste bygga en organisation som kan möta alla barn så att det inte är så att man ska ha en penningpott för varje nytt barn i behov av särskilt behov”

Fler kloka tankar...

- "...det är arbetslag som måste finnas runt omkring, med olika kompetenser"
- "Som regel undervisar man som man själv lär sig och därför är det bra om man arbetar i arbetslag och kompletterar varandra"

Möjligheter att mötas

- Konferensmöjligheter
- Informationsvägar
- Uppföljningsrutiner
- Rektors delaktighet

Citat från rektorer...

- ”Det finns en vinst med att man pratar pedagogik och verksamhet när man träffas på personalkonferenser. Information kan man få på annat sätt”
- ”Vad är det som behöver åtgärdas? Vad görs och vem är ansvarig? Det följer vi upp två gånger per termin”

Dokument

- Resultatuppföljning
- Uppföljning av BBSS
- Anmälan till EHT
- Åtgärdsprogram

Citat från rektor...

- ”Ett observationsschema med förutbestämda rubriker som relation, koncentration, läs- och skriv, matematik..”

Kompetensutveckling

- Processinriktad
- Involverar all personal
- Över längre tid

Citat från rektorer...

- ”Det handlar om att förändra synen på barn och kunskap”
- ”All personal i skolan är utbildad på lösningsfokuserat arbetssätt”
- ”Det gäller också att fylla på med kunskap och på olika sätt försöka ändra inställningen och attityden till elever”

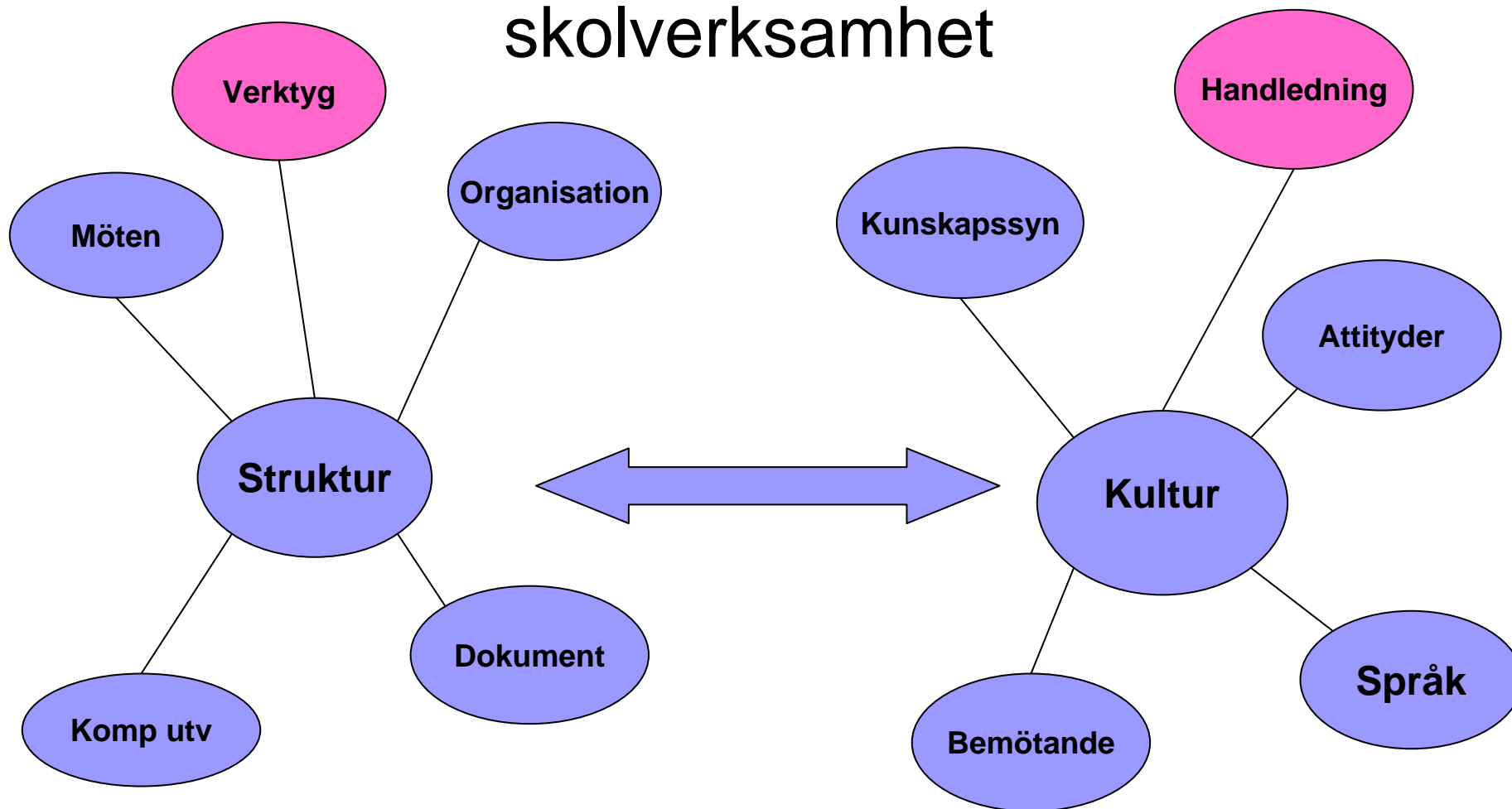

Stöd från förvaltningen

- Formalisering av dokument
- Verktyg som ART, Komet...vad har effekt?

- Ge förutsättningar
- Ställ krav
- Uppföljning

En tankemodell kring utvecklingsarbete i skolverksamhet

Kunskapssyn, attityder, bemötande och språk

- Överföra en vision
- Kommuniera
- Tala med människor, med stora grupper, i små grupper, enskilt

Citat från rektor...

- "Det allra största och viktigaste är förhållningssättet"
- "Vi skapar barn i behov genom att inte möta dem på rätt sätt"
- "Då är medarbetarsamtal verkligen viktigt för att prata om vad som är uppdraget"
- "Alla barn är våra barn, det är liksom grundidén"

Fler citat...

- ”Jag har försökt öppna upp för att mitt förhållningssätt har så stor betydelse i mitt arbete med eleven”
- ”Prata, prata, prata i olika former i olika konstellationer”
- ”Ja prata är viktigt. Ibland känner jag mig som en papegoja och förankrar, förankrar, förankrar”

Stöd från förvaltningen

- Handledning
- Ge förutsättningar
- Krav på förändring
- Uppföljning

Citat från rektorer..

- ”Det jag tycker är så roligt är att lärarna är så positiva till handledning. Det känns som att vända en hand om vi backar några år tillbaka”
- ”Det har varit en tung väg det här att handledning är inget nederlag, utan handledning är en förmån och ett tecken på kvalitet när man vågar ta emot”
- ”Det jag tycker kan vara en kraft, det är att ta in handledning så de får sin egen roll belyst”

Framgångsfaktorer

- Kommunikation "Prata, prata, prata"
- Mod att förändra "Som regel undervisar man som man själv lär sig"
- Tålamod "Det gäller att hålla i, hålla ut och hålla om"
- Handledning

Åtgärdsprogram – ett sorgebarn?

- "Beneath the skin and between the ears"
(Mehan, 1993)
- Positiva förmågor saknas
- Sällan åtgärder i miljö, organisation och arbetssätt

- Inget levande dokument

Språkets betydelse enligt forskningen

- Svag, omotiverad och okoncentrerad
- Skulle anses oacceptabelt och nedsättande om vuxna
- Det skrivna ordet – ett maktmedel
- En risk att man blir det man tillskrivs
- Kursplanernas vidare innehåll används inte

Till dig, min förskolechef/rektor....

- Vilket barn/elev får jag vara och har jag möjlighet att bli i din förskola/skola?